

Västkuststiftelsen

Stiftelsen för västsvenska fritidsområden

2013

Stiftelsen för västsvenska fritidsområden

Organisationsnummer 857201-9076

Väst kuststiftelsen förvaltar närmare 230 av naturreservaten i västra Sverige omfattande ca 40 000 hektar. Vi arbetar för att värdefull natur skyddas som naturreservat och för att naturområden görs tillgängliga för friluftsliv.

Bakom Väst kuststiftelsen står Västra Götalandsregionen, Region Halland och Göteborgsregionens kommunalförbund. Länsstyrelsen beslutar om naturreservat och ger stiftelsen uppdrag att förvalta dessa.

Väst kuststiftelsen har genom åren bidragit till att skydda många områden. Stiftelsen äger omkring 3 800 hektar mark, med ett anskaffningsvärde på drygt 28 miljoner kronor. Under årens lopp har Stiftelsen bidragit med ytterligare 15 miljoner kronor till intrångsersättningar eller bidrag vid köp, så att många av naturreservaten har kunnat bildas.

Ur stadgarna:

Stiftelsen har till ändamål att genom tillskapandet och förvaltandet av en fond åt nuvarande och kommande generationer bevara för friluftslivet värdefulla strand- och strövområden, öar och holmar i Västsverige ävensom för den västsvenska naturen och landskapsbilden i övrigt värdefulla eller karaktäristiska områden.

Foto framsida: Kansliet, Vallda Sandö

Betesdjurens naturvårdsnytta

Borstsäv, *Isolepis setacea*, på Härmanö

Under sommaren och hösten blommade borstsäven rikligt i Grönvik, längst ner i Skälldalen på södra Härmanö. Växtlokalen är ett flackt område av skalsand, slam och grus, som ett stycke upp från stranden täcks av gräs och halvgräs. Området kan svämmas över vid höststormarna. Förekomsten av borstsäven är huvudsakligen uppdelad på två våta stråk om cirka 30–40 kvadratmeter vardera och ligger mindre än 100 meter från stranden. Skälldalen är en bördig dal där man i flera hundra år tagit hö och låtit kreaturen beta där under sensommar och höst. Där marken är våtare trampar korna sönder grässvålen så att det bildas gropar och tuvor. Torrare ytor påverkas inte i samma utsträckning av djurens klövar. Borstsäven växer rikligt på tuvorna i det våta medan den nästan inte alls förekommer där det är torrare. Den tycks gynnas av att korna trampar sönder marken. Vid inventering påträffades mellan 20 och 50 plantor på varje tuva och antalet tuvor med borstsäv i de båda växtlokalerna är ungefär 50, vilket sammanlagt blir mer än tusen plantor.

Krok-Almqvist noterar att "borstsäven är mycket liten, strået är borstfint, nedtill bladigt; ax vanligen 2-3 oskaftade, med ett borstfint hölsterblad". Lid skriver att "ett stödblåd står rätt upp och tränger axet till sidan". Strånas färg är ljusgrön och intensiv. Som namnet antyder ger det ett intryck av borst och när den blommar över och tappat axen, kan man likna den vid en grön, utsliten rakborste.

Borstsäven är rödlistad och hör till kategorin EN, stark hotad art. Det är därför glädjande att Västkuststiftelsen låter kor beta området så att borstsäven kan gynnas av djurens tramp. Ungefär 200 meter nordost om den beskrivna växtlokalen påträffas ytterligare en lokal med några få plantor i ett område som nyligen röjts som en del av GRACE-projektet. Även där växer borstsäven på tuvor som bildats genom betesdjurens tramp.

Gunilla Olander

Verksamhetsberättelse 2013

Nya lokaler

Efter drygt ett år på Residenset sade länsledningen upp hyresavtalet med Västkoststiftelsen och Stiftelsen fick på nytt flytta sitt kansli. Denna gång ner till naturreservatet Vallda Sandö i Kungsbacka kommun.

Stiftelsen fick på 1980-talet för en symbolisk summa överta Vallda Sandö från Göteborgs kommun och har här byggt upp ett förråd för material och maskiner. Stiftelsen fick också hjälp av Göteborgs kommun med material för att ersätta ett förfallet bostadshus. Det nybyggda torpet hyrdes sedan ut veckovis på sommaren till turister. Sedan hade en anställd på Stiftelsen torpet som bostad under ett antal år. Torpet har stått tomt de senaste åren och här kunde Stiftelsen få till två bra arbetsplatser och två mer tillfälliga arbetsplatser samt plats för mindre sammanträden och möten.

Uppsägning av förvaltningsuppdrag

Länsledningen har under året också sagt upp förvaltningsuppdraget med Västkoststiftelsen. Samarbetet påbörjades i samband med bildandet av Västra Götalands län och pågått under 15 år. Förvaltningsuppdraget har medfört att de gemensamma resurserna kunnat utnytt-

jas på ett effektivt sätt och stärkt friluftslivet och den biologiska mångfalden. I detta fall har länsledningen framfört att man önskar diskutera hur den framtida förvaltningen kan se ut, utifrån de formella krav som ställs.

Västkoststiftelsen har inte heller erhållit några nya förvaltningsuppdrag. I de nya naturreservat som bildats har Länsstyrelsen utsett sig själv till förvaltare. Detta hindrar inte att länsstyrelsen ger Stiftelsen i uppdrag att svara för den praktiska naturvårdsförvaltningen.

Skötselavtal med Trafikverket

Stiftelsen har tecknat nytt avtal med Trafikverket om förvaltningsansvar för fyra strandängsområden inom kompensationsprojektet Bana Väg i Väst. Avtalet gäller för ett år i sänder under minst 25 år. Istället för en engångssumma får Stiftelsen årligen ansöka om anslag, som baseras på faktiska kostnader och skall redovisas årsvis i efterskott. Skötselområdena är Stora Viken, Nödinge-Nol, Åskekärr och Honeröd. Trafikverket tecknar skötselavtal för varje område, som sedan överlämnas, för förvaltning, till Västkoststiftelsen.

Övnings- och skjutverksamhet i Göteborgs södra skärgård

Stiftelsen har godkänt avtalsförslag med Fortifikationsverket avseende övnings- och skjutverksamhet inom så kallat riskområde för del av Stiftelsens fastighet Styrso 1:115 inom naturreservatet Vargö. Avtalet innebär rätt för Försvarsmakten att till skydd för tredje man lägga risk inom det upplåtna området. Inskränkningar innebär att fastighetsägaren förbinder sig att inte vistas inom nyttjanderättsområdet när skjutvarning utfärdats. Någon skjutverksamhet kommer inte att bedrivas i reservatet.

Tingsrättsförhandling om sjöbod på Tjurpannan

Västkoststiftelsen äger fastigheten Långeby 2:52 inom Tjurpannas naturreservat i Tanums kommun. På fastigheten finns sedan gammalt sjöbodar och bryggor i "Hålan". Upplåtelsen för sjöbodar går tillbaka till en hemmansklyvning 1840 och vad denna upplåtelse innebär har varit oklar. Fastigheten Långeby 2:6 har sjöbod i Hålan, men anser sig också ha rätt till sjöbod i Krabbeviken i reservatets sydöstra del söder om

Saltviks camping. För cirka 7 år sedan ersattes en gammal sjöbod med en ny byggnad och bryggdäck samt ny brygga. Detta skedde utan att Stiftelsen såsom markägare och reservatsförvaltare informerats. Ågarna till fastigheten Långeby 2:6 ansökte hösten 2011 om fastighetsbestämning för att upplåtelse för deras två sjöbodar ska anses utgöra servitut. Västkoststiftelsen motsatte sig servitut. Lantmäteriet beslutade 2013 att rättighetsupplåtelsen för sjöbodarna utgör servitut. Beslutet överklagades av Stiftelsen till Mark- och miljödomstolen, som avslog överklagandet. Stiftelsen valde att inte överklaga domen och fick betala motpartens rättegångskostnader.

Domen gäller den fastighetsrättsliga frågan om servitut. Oklarheterna om och i vilken utsträckning tillstånd erfordras för de aktuella byggnadsarbetena för sjöbod och brygga kvarstår. Stiftelsen har därför anmält återuppförandet och nyanläggningen av sjöbod, bryggdäck och brygga till Länsstyrelsen för prövning i tillsyns-ärende enligt Miljöbalken.

Förslag till indraget betesstöd avseende utvald miljö i skärgården

Europeiska unionen har på grund av förseningarna i förhandlingarna mellan länderna om ett nytt avtal om jordbrukarsättningar beslutat att skjuta upp starten av för den nya jordbrukspolitiken och nästa landsbygdsprogram. Som en reaktion på dessa förseningar valde Regeringen att spara inom sektorn utvald miljö i landsbygdsprogrammet. Här finns ersättningarna för bete på mosaikmarker och ersättning för skötsel av svårtillgängliga platser.

Västkoststiftelsen mottog dessa besparingsbeslut med stor oro. Många av Stiftelsens djurhållare och skärgårdsentreprenörer är helt beroende av dessa ersättningar i sitt företagande. Dessa ersättningar har blivit en av de viktigaste finansiärer för kulturlandskapet i skärgården och skötsel av biologisk mångfald. För att påtala detta har Stiftelsen uppvaktat länsstyrelser, landsbygdsdepartementet med skrivelser och informerat om vikten av att dessa ersättningar är helt nödvändiga för vår skötsel i skärgården och för våra entreprenörer i synnerhet.

Det var med stor glädje som Stiftelsen tog emot landsbygdsdepartementet beslut i mars 2014 att redan från år 2014 starta upp det nya landsbygdsprogrammet. I detta finns de två för oss så nödvändiga ersättningar med.

Överklagan av Länsstyrelsens beslut om tillgänglighet

Stiftelsen har till Mark- och miljödomstolen, Vänersborgs tingsrätt, överklagat Länsstyrelsen beslut att avslå Stiftelsens ansökan att få förbättra tillgängligheten genom att grusa en gammal brukarväg och stig i Grimsholmens naturreservat. Enligt länsstyrelsen skulle en grusning av stigen motverka reservatets, Natura 2000-områdets och strandskyddets syfte att bevara de naturmiljöer och hotade arter som finns i området.

Stiftelsen motsätter sig Länsstyrelsen bedömning och anser i stället att det finns starka skäl att dispensansökan beviljas. Området utgör ett av få naturreservat där förutsättningar är mycket goda för att med små medel göra området tillgängligt för människor med tillfälliga eller varaktiga funktionsnedsättningar. Området är också riksintresse för friluftslivet och regeringen anger att tillgängligheten i skyddade områden ska förbättras.

Avsägelse av samordningsansvar för Bohusleden

Stiftelsen har efter 28 år beslutat att av resursbrist avsäga sig samordningsansvar för Bohusleden. Enligt Stiftelsen har kommunerna både IT-avdelningar och turistansvariga, som har betydligt större resurser och kunskaper än vad Stiftelsen kan erbjuda.

Bohusleden tillkom genom samarbete mellan Länsstyrelsen, Friluftsrådet, Bohuslandstinget, Skogsstyrelsen och 11 berörda kommuner. Bohusleden sträcker sig 37 mil från Strömstad i norr till Lindome i söder, med anslutningar till Hallandsleden och Olavsleden i Norge. Bohusleden ingår också i Nordsjöleden.

Bohuslandstinget hade påtagit sig att ansvara för information och marknadsföring av Bohusleden i ett inledande skede. Landstinget skulle också svara för kostnaden för en skogsbrandsförsäkring samt sörja för

att något organ kunde ta på sig de samordnande uppgifterna för leden. Eftersom kommunerna hade ansvaret för skötseln av leden och kontakter med markägarna skulle de regionala uppgifterna bli begränsade. Marknadsföringen förutsattes ske via Bohusturist och Friluftsfrämjandet. Några ytterligare anslag från landstinget till information kunde inte påräknas. Mot denna bakgrund accepterade Västkoststiftelsen 1986 att ta på sig ett samordningsansvar för Bohusleden.

Huvudman för Bohusleden är kommunerna Mölndal, Göteborg, Partille, Ale, Kungälv, Stenungssund, Lilla Edet, Uddevalla, Munkedal, Tanum och Strömstad. Kommunerna ansvarar innebär tillsyn och skötsel av leden. I detta ingår även att utföra eventuella omläggningar av leden, komplettera vindskydd och toaletter, sköta kontakter med markägare samt teckna ansvarsförsäkring. Det praktiska arbetet utförs på olika sätt. Några kommuner har själva hand om skötseln, medan andra har delegerat till externa organisationer, såsom Friluftsfrämjandet och orienteringsklubbar.

För att få till stånd en samordning och en samsyn på Bohusleden tog Stiftelsen på sig ett större samordningsansvar än vad Bohuslandstinget föreslagit. Detta redovisades 1988 i ett förslag till "Huvudmannaskap och ansvarsfördelning för Bohusleden", som godkändes av kommunerna. Stiftelsens samordningsansvar innebar en övergripande tillsyn av Bohusleden, som utfördes under många år på ett mycket förtjänstfullt sätt av Folke Heder, som engagerad i Friluftsfrämjandet varit initiativtagare till Bohusleden. Stiftelsen har samordnat och medverkat till att informationsmaterial och vandringskartor funnits tillgängliga, samordnat en för Bohusleden enhetlig skyltning och finansierat enhetligt utformade vägvisare och entréer samt medverkat till anskaffning av vindskydd, toaletter och informationstavlor. I samordningsansvaret har ingått att finansiera en brandförsäkring av subsidiär typ för hela Bohusleden. Stiftelsen har också tagit fram en hemsida med informationsmaterial och kartor, som går att ladda ner. Hemsidan är översatt till engelska och tyska och har medfört en minskad administration för Stiftelsen genom betydligt mindre utskick av informationsmaterial och färre telefonsamtal och mail om frågor kring Bohusleden.

Naturvårdare

Många bidrar på olika sätt till naturvårdsarbetet inom Stiftelsens verksamhetsområde. Bland annat har Västkoststiftelsen, genom Skogsstyrelsen, tillgång till ett arbetslag i Sjuhärad. Brukare och entreprenörer anlitas också men ett antal personer anställda av Stiftelsen håller i trädarna och utför mycket av naturvårdsarbetet.

Personalneddragning

Trots förstärkning av Stiftelsens budget genom tilläggsanslag från VGR och att GR betalar hela sitt bidrag klarar inte Stiftelsen att på ett tillräckligt bra sätt sköta såväl egna marker och fastigheter som att underhålla friluftsanordningar i naturreservaten och då främst de stora regionala naturområdena i Göteborgsregionen.

Överenskommelser om att anställningen upphör har under året träffats med 4 anställda.

Naturvårdsåtgärder

Avtal om skötsel

Stiftelsen har skrivit ett avtal med Länsstyrelsen om skötseln av de skyddade områden som Stiftelsen förvaltar. Bland annat avtalas om prioriteringar bland skötselåtgärderna vad gäller gränsmarkering och skyltning av Stoms ås och Färgensjöarna, fortsatta förbättringsåtgärder av friluftsanordningar i Sandsjöbacka, Svartedalen, Vättlefjäll och Yxnäs samt strandstädning av skyddade områden längs Bohuskusten. Avtalet gäller också åtgärder för vittryggig hackspett i skyddade områden i Dalsland enligt åtgärdsprogrammet för arten. Stiftelsen erhöll sammanlagt 10 250 000 kronor för skötsel av skyddade områden i Älvsborgsdelen och Bohusdelen av Västra Götalands län. Det var 350 000 kronor mer än föregående år.

GRACE

Arbetet inom Life-projektet GRACE, Grazing and restoration of archipelago and coastal environments, har fortsatt under 2013. Stiftelsen har utfört några av åtgärderna i de naturreservat man förvaltar. Rönjning och ljungbränning har skett på Hästholmarna, Otterön och Tjurpannan. På Otterön och Hällsö har Stiftelsen stängslat för betesdjur.

Inom projektet ska Länsstyrelsen i Västra Götaland tillsammans med Halland, Blekinge och Stockholms län göra restaureringar genom röjning, bränning och bete av ca 990 hektar Natura 2000-områden. Natura 2000 kallas det nätverk av skyddade områden EU har bildat för att förhindra utrotning av djur och växter.

I Västra Götaland berörs åtta Natura 2000-områden, omfattande fjorton öar och halvöar med en sammanlagd areal om 476 hektar. Omfattande åtgärder kommer att göras på Rörö och Tjurpannan som ägs av Stiftelsen. I Bohuslän berörs därutöver Hästholmarna, Klåverön, Härön, Härmanö, Hällsö och Otterön, som förvaltas av Stiftelsen, och Koster. Projektet pågår fram till år 2016.

Doktorand på ljunghedar

Med stöd från Stiftelsen Erik och Lily Philipsons Minnesfond har Stiftelsen fortsatt finansiering under 2013 för Fil Mag Mattias Lindholm som doktorand (60%) för att studera GRACE-projektets skötselåtgärder för att förbättra de biologiska värdena på kustnära ljunghedar. Institutionen för biologi och miljövetenskap vid Göteborgs universitet står för lokaler, handledare och examinator.

Kustljunghedar

Även utanför GRACE-projektets gränser har många restaureringar av naturbetesmarker skett. Ytterligare kustljunghed har röjts inom naturreservaten Vaddö-arkipilagen, Hjärterön, Valön och Näverkärr. Även på Kälkerön och Ramsön har fortsatta röjningar av ljunghedar gjorts. Röjningar har nu slutförts på Kippholmen, Nordre Älvs estuarium. På Ramsviklandet har restaureringarna delvis skett i samarbete med Sotenäs kommun.

Eld då och då

När kusthedarna röjts behöver de fortsatt skötsel för att hindra igenväxningen. Bränningar med jämna mellanrum och betesdjur hjälper till att hålla landskapet öppet. Under 2013 genomförde Stiftelsen ljunghedsbränning på stora ytor på många olika platser. Bland annat på Valön, Ramsviklandet, Härön, Tjurpannan, Näverkärr, Härmanö, Rörö och Sandsjöbacka.

Bete håller öppet

Djur betar på ett stort antal av naturreservaten. Många gånger är det otillgängliga platser eller öar som kräver båttransporter men genom betet hålls markerna öppna. Fortsatta röjningar av strandängar och betesmarker på Kalvön har inneburit att betesdjur kunnat släppas på ön för andra året. På Ryr har två nya betesfällor vid Stora Berget och "Båtnäbba" gjorts i ordning med sammanlagt ca 2 000 meter rovdjursstängsel. På Ekedal har Stiftelsen restaurerat ca 8 hektar värdefulla ängs- och hagmarker som röjts och stängslats, färdiga att betas. Stiftelsen har också bidraget med stängselmaterial till Baldersnäs. Betet på Svankila har förlängts och området har betats från augusti till oktober.

Slätter

Ängens alla blommor kräver slätter för att återkomma år från år. Många marker slättras årligen av Stiftelsen. Bland annat i Skärbo, Furustad, Ryr och Bräcke Ängar, Ramsön, Otterön, Härmanö och Härön, Bakträgen, Knätte kullar, Fräsegården och Rölle. Flera slättermark saknar efterbete och det medför att flera arter får svårt att hävda sig. För att få bort gräset och gynna blommorna har slättermarken på Kycklingkullen bränts. På Trossö-Kalvö-Lindö har det för andra året varit slätter på framför allt Lindöns värdefulla slätterängar. Slätterängshöet har körts iland från både Otterön och Trossö-Kalvö-Lindö för att bli vinterfoder åt två fårbesättningar som också arbetar i naturvårdens tjänst.

Odling

Ett gammaldags åkerbruk gynnar den biologiska mångfalden och på Äskhult sker den största insatsen med egen museibonde, gamla husdjursraser, kålgårdar och åkerbruk med häst. Åkrar odlas också på bland annat Bräcke ängar, Grimsheden och Kednäs där det växt havre. På Härön har det odlats åkerogräs på Ragnar på Ängens åkrar. Även på Ramsön och Ramsviklandet har det odlats åkerogräs i mindre skala.

Bokskog att vårda

Gallring och röjning av granplanteringar har gjorts för att få tillbaka bokskogen på Stoms ås.

Åtgärder för vittryggen

I Dalslandsreservaten görs många åtgärder för att kunna återplantera den akut hotade vittryggiga hackspetten, som nu föds upp på Nordens Ark. Hackspetten trivs i äldre lövskogar med döda lövträd där det finns gott om insekter att äta. Vid torpet Förlusterud och vid Edsletjärn i Orsberget naturreservat har gran avverkats och björk och asp har friställts och ringbarkats. Genom topphuggning och ringbarkning av lövträd lyckas man öka antalet insekter, många av dem rödlistade arter, till gagn för hackspetten. 100 aspar har topphuggits och 50 björkar har ringbarkats på Bräcke ängar och sådana åtgärder för hackspetten har också utförts på Baljäsen, Kednäs, Buturud, Svankila och Yttre bodarne. I Grimsheden har ca 12 hektar gran maskinavverkats.

Bekämpning av jättelokan

Jättebjörnlukan är en främmande art som kom som trädgårdsväxt till Sverige på 1800-talet. Den blir 2-3 meter hög och förökar sig genom fröspridning. Jättelokans växtsaft innehåller kemiska substanser som i kontakt med solljus och UV-strålning kan orsaka mer eller mindre svåra hudskador om man kommer i kontakt med växten. Jättebjörnlukan är också mycket konkurrenskraftig och breder ut sig och tar över. Vid en kartläggning i Falkenbergs kommun hittades den inom naturreservatet Grimsholmen där man nu försöker bekämpa den.

Jakt i Gårdshult och skyddsjakt och utplantering av skogshare på Rörö

Länsstyrelsen har beviljat dispens från föreskrifterna och beslutat tillåta jakt på klövvilt i Gårdshult. Det ger möjlighet att försöka stävja vildsvinens härjningar i slättermarkerna.

Stiftelsen har beviljat skyddsjakt på räv och mink på Rörö samt utplantering av skogshare. Under 1900-talets början inplanterades några skogsharar från Gotland på öar i skärgården. Försöket slog väl ut, men senare decimerades harstammen av jakt och sjukdomar. Göteborgs Jagtsällskaps Jägareklubb har beviljats 500 000 kronor under 5 år i projektmedel för utsättning av skogshare på Rörö. I projektet medverkar Svenska Jägarförbundet och Länsstyrelsen.

Gränsmarkering

Med brickor på stolpar, målning på träd och vita plastband markeras gränserna för naturreservaten. Gränser har märkts ut i naturreservaten Stoms ås, Klippan, Färgensjöarna, Buturud, Norra Båsarne, Getebuberget och Kednäs.

Byggnader

I den vackra gamla oskiftade Äskhults by krävs ständigt underhåll av byggnaderna.

I år har arbetet med Derras stall fortsatt. Norrsidans tak har läktats om med ekdymlingar och försetts med råghalmtak bundet med vidjor. Ny rygging med råghalm. 6 stycken takstolar har bytts och nya vindskivor monterats. Skador på långbandet har åtgärdats och stengrunden i nordvästra hörnet har plockats ned på grund av sättningsskada och stenmuren har sedan återförts. Till följd av sättningsskadan fick även panelen på gavelspetsen plockas ned. Den ersattes av en ny panel av ramsågat virke.

Taket på den gamla ladan på Vallda var i dåligt skick och ca 5 800 tegelpannor fick plockas bort för att kunna reparera undertaket med nya skivor och läkt. I arbetet ingick också att byta ett par stommar för att ge bättre plats för redskap.

Även taket på ladan på Älgön har lagts om.

Inköp av arbetsredskap

En ny terrängvagn har införskaffats till Gårdshult. För vedhantering m.m. har en ny griplastarvagn till Vallda införskaffats. Även en ny trakturvagn har köpts till Vallda för att ersätta den vagn som blivit stulen. Två begagnade griplastarvagnar lämnades i inbyte.

Stiftelsens arbetsbåt i Fegen blev också stulen. Det skedde natten innan invigningen av det nya naturreservatet i Fegen. Stiftelsens tillsynsman Kjell Börjesson fick istället ta den lilla arbetsbåten och transportera deltagarna över sjön.

Stiftelsen har också inköpt ny traktor till Bräcke ängar och Dalsland. En mindre traktor av fabrikat Jinma har lämnats i inbyte. Jinma-traktorn har inte haft den kvalitet som förväntades.

Åtgärder för friluftsliv

Bryggor och tillgänglighet

Stiftelsen har beviljat bidrag till underhåll av brygga på Klåverön. Bryggan används till att transportera djur och foder till och från ön.

Stiftelsen har också beviljat Vallda Sandö hamn tillstånd att rusta upp tidigare anlagd badplats med brygga och badstege på Stiftelsens mark i anslutning till hamnen.

För att underlätta för den eldrivna turbåten Isa af Lygnern att lägga till och besöka Ramhultafallet vid Lygnern har Stiftelsen ställt sig bakom att en enklare brygga får anläggas samt byggt en trappa upp från sjön till fallet. Stiftelsen har också gallrat ibland ekarna för att synliggöra fallet från sjön.

Plats för rast

Många kubikmeter ved körs årligen ut till olika friluftsområdets grillplatser och vindskydd. På Orsberget har en rastplats anlagts med eldring, galler och grusning av eldplatsen. Här finns ved och även en klyvyxa att klyva veden med.

Toppstugan och mulltoan på Baljåsen har målats. Besöksboken visar att stugan nyttjas för rast och övernattnig.

I Göta och Nordre älv dalgångar vid Kastellegården har Stiftelsen tillsammans med Kungälv kommun ökat tillgängligheten runt Varbergsdammen genom att grusa upp stigar och anlägga en rastplats.

Stigar och spångar

Stiftelsen har tecknat markägaravtal med Simlångsdalens samhällsförening för skötsel av Smedhultaleden och för den del av Hallandsleden som passerar genom Gårdshults naturreservat. Syftet är att restaurera befintliga vandringsleder och skapa en ny vandringsled runt Simlången för att människor med olika förutsättningar och behov kan uppleva och vandra i de vackra miljöerna i Simlångsdalen.

Många meter redan existerande stig behöver också röjas eller på andra sätt underhållas och förbättringar av spångar och utmärkning har gjorts i Sandsjöbacka, Svartedalen, Vättlefjäll och Yxnås.

Tillgänglighet till Sävån

Tillsammans med Lerums kommun förverkligar Stiftelsen förbättrad tillgänglighet längs Sävån. Genom lokala naturvårdsprojekt (LONA) har en promenadväg anlagts genom en beteshage från Floda ner till Kusebacka bro. Meningen var att fortsätta arbetet ner till Stenkullens pendelstation, men kritik framfördes mot att använda grus. Det medförde att Länsstyrelsen önskade mer spänger i stället för grus. Det ändrade

förutsättningarna för den upphandlade entreprenaden och entreprenören ville skiljas från uppdraget. Lerums kommun och Stiftelsen kommer gemensamt att fortsätta arbetet enligt de nya riktlinjerna. Befintliga spänger byggs om, utökas och breddas och förses med räckan för att förbättra tillgängligheten och säkerheten. Det blir också ett tunnare gruslager där så är möjligt. Området är välbesökt inte minst under våren då många skolklasser besöker ån och ser på alla blåsippor. Sävån utgör också ett mycket populärt närströvområde. Det är också ett av få naturreservat som har direkt anslutning till kollektivtrafik.

Parkeringsplats

Ny parkeringsplats för besökande till naturreservatet har byggts vid Stoms ås.

Besöksräkning

Under sammanlagt 7 år har besökare i naturreservaten räknats med hjälp av räknare som registrerar när någon går förbi. Det ger en fingervisning om antalet som utnyttjar olika områden. Sammanlagt har besökare räknats i 93 reservat. Det sammanlagda besöksantalet under ett år i de 93 reservaten kan beräknas till drygt 2 miljoner besökare!

Mest besökt är Delsjön i Göteborg med drygt en miljon besökare. Därefter kommer Sandsjöbacka och Vättlefjäll med drygt 300 000 respektive 100 000 besökare. Sundsby säteri har drygt 42 000 besökare. Tjurpannan i norra Bohuslän har nästan 29 000 besökare och drygt 30 000 besöker Rörö. 27 000 besöker Grimsholmen söder om Falkenberg och Åskhults by hade ca 16 000 besök. I Dalsland har Tisselskog flest besök och hållristningarna lockade 11 300 personer. Bräcke ängar, Baldersnäs och Yttre Bodarne hade vardera ca 4 500 besökare. Till Tresticklans nationalpark hittade 3 800 besökare. I Skaraborg har Silverfallet flest besökare. Här räknades drygt 21 000 personer in. Andra välbesökta områden är Kinnekulle med ca 10 000 besökare och Öglunda äng med 4 700 besök. Minst besök har Tranhult. Hit hittade 8 personer.

Natur- och kulturinformation

Skyltar, foldrar och böcker

Vid entrén till varje naturreservat står en informationstavla till hjälp för besökaren att kunna upptäcka och nyttja området. Där finns en karta, dess föreskrifter och information om områdets natur- och kulturvärden.

Nya informationsskyltar för naturreservaten Sjöbotten, Ollestad, Malevattnet, Gäddevik, Alvö, Bredfjället, Blötebågen och Bjällermossen ligger färdiga för tryck och inplastning.

I naturreservatet Klippan har en folder tagits fram, som beskriver granbarkborrens miljöer och framfart på fyra olika platser utmed en slinga i reservatet. Granbarkborren har dödat en stor del av den gamla skogen, men inte spridit sig till omgivande skog utanför reservatet. De döda träden kommer att vara till stor naturvårdsnytta upp till hundra år genom att de är viktiga livsmiljöer för en lång rad vedlevande svampar och djur.

I de stora friluftsområdena Sandsjöbacka och Vättlefjäll i Göteborgsområdet, har stora nya spårkartor satts upp för att hjälpa vandrare och motionärer att hitta rätt.

En ny informationsfolder, som finns vid naturreservatets entré, har tagits fram för det utökade reservatet Bräcke ängar med lövskogar.

Stiftelsen har bidraget med 30 000 kronor till skrift om Skaraborgs natur. Skaraborgs Naturskyddsförening skall ge ut en jubileumsbok om förenings arbete under 50 år. Boken skall spridas till Skaraborgs skolor och till bibliotek och institutioner. Föreningen vill informera om de möjligheter som finns att på ett miljöriktigare sätt använda vår jord och dess resurser samt visa på den lugnade och läkande effekt naturen har på människor som vistas i naturen.

Stiftelsen har också bidraget med 100 000 kronor för framställning av boken "Åskhults by – Där historien möter framtiden". Boken beskriver mycket av det arbete som gjorts de senaste femton åren i Åskhult sedan byn skyddades som naturreservat och senare som kulturresevat. Utgångspunkten för kulturresevatet är att förstå villkoren för människan i äldre tid och hennes liv och arbete i vid bemärkelse. Detta kräver att kulturresevatets markanvändning, brukningsmetoder, växter och djur osv. i så hög grad som möjligt anpassas till äldre förhållanden.

Skärgårdsrenhållning

Detta var det 4:e och sista året på upphandlingen av skärgårdsrenhållningen. Västra Götalandsregionen har som tidigare lovat medverka till ny upphandling 2014. Under året har de tre entreprenörerna hämtat sammanlagt 8 600 sopsäckar och komposterat 4 000 latrinnor.

Guidade vandringar

I år startade vandringssäsongen den 17 mars med att deltagarna mötte våren och de tidiga vårfåglarna i Kalvöfjorden på Orust. Programmet fortlöpte hela säsongen och avslutades med en glöggvandring den första advent på Trossö-Kalvö-Lindö i norra Bohuslän.

Årets program innefattade 185 vandringar i 109 olika naturreservat och vandringarna var fördelade över hela länet. Totalt 3 280 personer deltog på vandringarna, med ett genomsnitt av 18 deltagare per vandring. Så många som 98 procent av deltagarna tyckte vandringen var mycket bra eller bra. För nästan hälften av deltagarna var det första gången de var med på en sådan här vandring, och för fler än var tredje så var det första gången de besökte naturreservatet.

I år startade vi ett samarbete med kulturmiljöenheten på Länsstyrelsen. Syftet med samarbetet är att visa upp naturreservat som har intressanta kulturmiljöer. Under dessa vandringar fick deltagarna se och lära sig mer om alla fornvårdsobjekt som vi vårdar och bevarar i naturreservaten. Under året besöktes bland annat medeltida borgruiner, hållristningar och gravfält från järnåldern.

Några av årets vandringar hade ett speciellt tema. Det kunde vara allt från övningar i mindfulness och meditation till att deltagarna fick lära sig hur man tar naturbilder. Dessa vandringar lockade många nya deltagare och det är något som vi kommer fortsätta med under nästa år.

Under Västerhavsveckan hade vi några kustnära vandringar för att uppmärksamma Västerhavets betydelse och väcka engagemang för havsmiljön. Länsstyrelsens Life-projekt GRACE har fortsatt öppna upp vår skärgård och skapat möjligheter för fortsatt brukande i havsbandet. Detta har vi uppmärksammat genom tretton särskilda vandringar i GRACE-områden där deltagarna fick se resultatet av projektet.

Broschyren Guidade vandringar i Västra Götalands naturreservat 2013 skickades förutom till turistbyråer, bibliotek, museer och föreningar även till vårdcentraler och andra vårdinstitutioner som visat stort intresse för att rekommendera våra vandringar i förebyggande eller rehabiliterande syfte.

Stiftelsen under 2013

Huvudmän

Västra Götalandsregionen
Region Halland
Göteborgsregionens kommunalförbund, GR

Styrelsen

Västra Götalandsregionen	Mats Abrahamsson (m) Eva Carlsson (s) Lennart Haglund (c) Lars Hansson (fp), AU Boel Lanne (mp) Otto Linton (m) Johnny Nilsson (s), vice ordförande, AU Sven-Olof Carlsson (m), suppelant Karin Engdahl (s), suppelant Boris Ståhl (s), suppleant
Region Halland	Maud Lanne (s) Per Ödman (m), ordförande, AU Annsofie Aurell (m), suppleant
Göteborgsregionens kommunalförbund, GR	Jan Abrahamsson (m) Mats Karlsson (s), AU Britt Solberg (s), suppleant

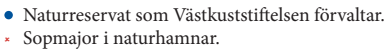
Stiftelsen har också en adjungerad ledamot i länsråd Lisbeth Schultze från Länsstyrelsen i Hallands län. Sekreterare i styrelsen har varit Göran Bengtsson. Stiftelsens arbetsutskott utgjordes under år 2013 av ordförande, vice ordförande samt Lars Hansson och Mats Karlsson. Styrelsen har under året hållit 4 sammanträden och arbetsutskottet 4.

Revisorer

Länsstyrelsen	Magnus Sandström
Västra Götalandsregionen	Wimar Sundeen
Region Halland	Hans Bertilsson
Göteborgsregionens kommunalförbund	Gunnar Larsson
Auktoriserad revisor	Maria Sköld / Ulrika Berling, Ernst & Young AB

Kansli

Tiden på Länsresidenset blev kort och vid halvårsskiftet 2013 flyttade kansliet till lokalerna i Vallda. Kansliet utgjordes av Lars Strandberg, Bengt Larsson, Tony Göransson, Jenny Sanderöd (80%) och Karin Svensson (ca 40%).

Naturresevat som stiftelsen förvaltar

Sifferhänvisningar till kartan på föregående sida

1. Anfastebo	Ale	72. Marieberg	Kungälv
2. Bergsjön	Ale	73. Tjurholmen	Kungälv
3. Ekliden	Ale	74. Tofta	Kungälv
4. Kroksjön	Ale	75. Älgön	Kungälv
5. Kvarnsjöarna	Ale	76. Ödsmåls kile	Kungäl
6. Rapenskärs lövskogar	Ale	77. Göta, Nordre älvs dalg	Kungälv/Göteborg
7. Rished	Ale	78. Hulan	Lerum
8. Slereboåns dalgång	Ale	79. Rammdalen	Lerum
9. Verleskogen	Ale	80. Sæveån	Lerum
10. Trehörningen	Ale/Lerum	81. Härskogen	Lerum/Härryda
11. Brobacka	Alingsås	82. Brattorpsån	Lilla Edet
12. Färgensjöarna	Alingsås	83. Bredfjället	Lilla Edet/Uddevalla
13. Idåsen	Alingsås	84. Långsbergen	Lilla Edet
14. Örsbråten	Alingsås	85. Valdalsbergen	Lilla Edet
15. Baldersnäs	Bengtsfors	86. Valdalssjön	Lilla Edet
16. Getebuberget	Bengtsfors	87. Långemossen	Lilla Edet/Trollhättan
17. Kölviken	Bengtsfors	88. Gröderhamnsängen	Lysekil
18. Skarsdalen	Bengtsfors	89. Holma	Lysekil
19. Skarsdalsbergen	Bengtsfors	90. Näverkärr	Lysekil
20. Skärbo	Bengtsfors	91. Stora Bornö	Lysekil
21. Steneby	Bengtsfors	92. Trälebergskile	Lysekil
22. Tisselskog – Högsbyn	Bengtsfors	93. Vägeröd	Lysekil
23. Åsnebacken	Bengtsfors	94. Gode Mosse	Mark
24. Öjemossen	Bengtsfors/Färgelanda	95. Gäddevik	Mark
25. Buterud	Bengtsfors/Mellerud	96. Hyltenäs kulle	Mark
26. Backa	Borås	97. Ramhultafallet	Mark
27. Kröklingshage	Borås	98. Stoms ås	Mark
28. Mölarp	Borås	99. Årenäs – Tostekulla	Mark
29. Rölle	Borås	100. Norra Bäsane	Mellerud
30. Sundholmen	Borås	101. Ranneberget	Mellerud
31. Tranholt	Borås	102. Ryr	Mellerud
32. Tränningen	Borås/Värgårda	103. Svankila	Mellerud
33. Bokullen	Dals Ed	104. Svarvaretorpet	Mellerud
34. Borgelemossarna	Dals Ed	105. Bredmossen	Munkedal
35. Ed	Dals Ed	106. Gunnarsbo	Munkedal
36. Furustad	Dals Ed	107. Kviström	Munkedal
37. Grå Kulle	Dals Ed	108. Kynnefjäll	Munkedal
38. Klovsten	Dals Ed	109. Strömmarna	Munkedal
39. Tingvallamossen	Dals Ed	110. Södra Harska	Munkedal
40. Ång	Dals Ed	111. Vägsäter	Munkedal
41. Grimsholmen	Falkenberg	112. Vägsäter bokskog	Munkedal
42. Sumpafallen	Falkenberg	113. Malevattnet	Munkedal/Tanum
43. Ragnerudsjöns branter	Färgelanda	114. Bredmossen	Munkedal/Uddevalla
44. Kroppefjäll	F-landa/Mellerud/V-borg	115. Härmanö	Orust
45. Göddered – Hakered	Göteborg	116. Koljön	Orust
46. Vargö	Göteborg	117. Kollungeröd vatten	Orust
47. Vinga skärgård	Göteborg	118. Näs	Orust
48. Vrångöskärgården	Göteborg	119. Råssö	Orust
49. Vättlefjäll	Göteborg/Ale	120. Svanvik	Orust
50. Norde Älvs estuarium	Gbg/K-älv/Öckerö	121. Valön	Orust
51. Sandsjöbacka	Gbg/Mölnadal/K-backa	122. Stigfjorden	Orust/Tjörn
52. Gårdshult	Halmstad	123. Björnaråsen	Partille
53. Molla bokskog	Herrljunga	124. Alvö	Sotenäs
54. Mollungen	Herrljunga	125. Anneröd – Hogsäm	Sotenäs
55. Ollestad	Herrljunga	126. Bua hed	Sotenäs
56. Skolskogen	Hylte	127. Hållö-arkipelagen	Sotenäs
57. Klippan	Härryda	128. Ramsvikslandet	Sotenäs
58. Risbohult	Härryda	129. Börs flåg	Stenungsund
59. Höröden	Kungsbacka	130. Ramsö – Keholmen	Stenungsund
60. Kedholmen	Kungsbacka	131. Ranebo naturskog	Stenungsund
61. Vallda Sandö	Kungsbacka	132. Ranebolund	Stenungsund
62. Åskhult	Kungsbacka	133. Rördalen	Stenungsund
63. Brattön	Kungälv	134. Svartedalen	S-sund/K-älv/Lilla Edet
64. Dösebackaplatån	Kungälv	135. Blötebågen	Strömstad
65. Guddehjälm	Kungälv	136. Halle – Vagnaren	Strömstad
66. Gullbringa	Kungälv	137. Nöddökilen	Strömstad
67. Hållsungamyren	Kungälv	138. Orrevikskilen	Strömstad
68. Håltå	Kungälv	139. Strömsvattnet	Strömstad
69. Klåverön	Kungälv	140. Älgöleran	Strömstad
70. Kärna bokskog	Kungälv	141. Bjällermossen	Svenljunga
71. Lysegården	Kungälv	142. Fegen	Svenljunga

143. Gälared	Svenljunga	184. Bakträgen	Ulricehamn
144. Holmaberg	Svenljunga	185. Frälsegården	Ulricehamn
145. Holmen i Simmesjön	Svenljunga	186. Hössna prästgård	Ulricehamn
146. Bredmossen (m Fisklösessjön)	Tanum	187. Knätte	Ulricehamn
147. Hjärterö-arkipelagen	Tanum	188. Korpeboberg	Ulricehamn
148. Jorefjorden	Tanum	189. Kråkebo	Ulricehamn
149. Kragenäs	Tanum	190. Kycklingkullen	Ulricehamn
150. Kärra	Tanum	191. Kärnås	Ulricehamn
151. Mårtensröd	Tanum	192. Åramossen	Ulricehamn
152. Otterön	Tanum	193. Önnarp	Ulricehamn
153. Raftön	Tanum	194. Komosse, norra, södra	Ulricehamn/Tranemo
154. Svenneby mellangård	Tanum	195. Gässlösa	Varberg
155. Tanumskilen	Tanum	196. Lärkemossen	Vårgårda
156. Tanumskusten	Tanum	197. Mängsholm	Vårgårda
157. Tingvall	Tanum	198. Tånga hed	Vårgårda
158. Tjurpannan	Tanum	199. Yxnås	Vårgårda
159. Torödmossen	Tanum	200. Sjöbotten	Vänersborg
160. Trossö-Kalvö-Lindö	Tanum	201. Vänersnäs	Vänersborg
161. Trättestad	Tanum	202. Baljåsen	Åmål
162. Ulön – Dannemark	Tanum	203. Baståsen	Åmål
163. Valön	Tanum	204. Brurmossen	Åmål
164. Veddö-arkipelagen	Tanum	205. Bräcke ängar	Åmål
165. Breviks kile	Tjörn	206. Grimsheden	Åmål
166. Härön	Tjörn	207. Hafsåsen	Åmål
167. Kälkerön	Tjörn	208. Orsberget	Åmål
168. Pater Noster skärgård	Tjörn	209. Sörknatten	Åmål
169. Sundsby	Tjörn	210. Yttre Bodane	Åmål
170. Säby kile	Tjörn	211. Rörö	Öckerö
171. Toftenäs	Tjörn		
172. Ekedal	Tranemo		
173. Moghult	Tranemo		
174. Skärtebo	Tranemo		
175. Torpanäset	Tranemo		
176. Häggsjöryr	Trollhättan		
177. Bratteforsån	Uddevalla		
178. Gullmarsberg	Uddevalla		
179. Högalidsberget	Uddevalla		
180. Kalvö	Uddevalla		
181. Lilla Hasselön	Uddevalla		
182. Store Mosse	Uddevalla		
183. Svaredalen (Bokenäset)	Uddevalla		

Naturresevat där Västkoststiftelsen äger mark

Bokslut 2013

Under 2013 uppgick Stiftelsens kostnader till 28 643 707 kronor. Inga avskrivningar av inventarier har gjorts.

Intäkterna under året var 28 684 540 kronor. Ränteintäkterna var 63 887 kronor.

Årets resultat utgör ett överskott på 63 938 kronor och Stiftelsens fonderade medel uppgick vid årets slut till 5 043 575 kronor.

Stiftelsens fastigheter har ett bokfört värde av 98 kronor.

Göteborg i mars 2014

Per Ödman
Ordförande

Johnny Nilsson
Vice ordförande

Jan Abrahamsson

Mats Abrahamsson

Eva Carlsson

Lennart Haglund

Lars Hansson

Boel Lanne

Maud Lanne

Otto Linton

Mats Karlsson

Revisionsberättelse har avgivits i april 2014

Hans Bertilsson

Gunnar Larsson

Magnus Sandström

Wimar Sundeen

Ulrika Berling
Auktoriserad revisor
Ernst & Young

RESULTATRÄKNING

		2013-01-01	2012-01-01
		2013-12-31	2012-12-31
Intäkter	Not 1	28 684 540	32 649 340
Stiftelsens kostnader			
Övriga externa kostnader		-20 490 759	-23 877 183
Personalkostnader	Not 2	-8 152 948	-8 824 166
Avskrivningar	Not 3	0	0
		-28 643 707	-32 701 349
Resultat före finansiella intäkter och kostnader		40 833	-52 009
Finansiella intäkter och kostnader			
Ränteintäkter		63 887	80 568
Räntekostnader		-5 153	-484
		58 734	80 084
Resultat före skatt		99 567	28 075
Årets skatt		-35 629	-25 981
ÅRETS RESULTAT		63 938	2 094

BALANSRÄKNING

TILLGÅNGAR		2013	2012
Anläggningstillgångar			
<u>Materiella anläggningstillgångar</u>			
Fastigheter	Not 4	98	98
Inventarier	Not 5	85 220	90 280
		85 318	90 378
Summa anläggningstillgångar		85 318	90 378
Omsättningstillgångar			
Kortfristiga fordringar			
Kundfordringar		2 573 114	2 657 009
Skattefordran		100 050	0
Övriga fordringar		1 161 312	433 177
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	Not 6	793 959	3 944 913
		4 628 435	7 035 099
Kassa och bank		9 465 932	6 088 250
Summa omsättningstillgångar		14 094 367	13 123 349
SUMMA TILLGÅNGAR		14 179 685	13 213 727
EGET KAPITAL OCH SKULDER			
Eget kapital			
Kapital vid årets början		4 979 637	4 977 543
Periodens resultat		63 938	2 094
		5 043 575	4 979 637
Kortfristiga skulder			
Leverantörsskulder		2 936 203	2 481 831
Aktuella skatteskulder		0	3 579
Övriga skulder		286 469	485 451
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	Not 7	5 913 438	5 263 229
		9 136 110	8 234 090
SUMMA SKULDER OCH EGET KAPITAL		14 179 685	13 213 727
Ställda säkerheter		Inga	Inga
Ansvarsförbindelser		Inga	Inga

TILLÄGGSUPPLYSNINGAR

Redovisnings- och värderingsprinciper

Allmänna upplysningar

Årsredovisningen är upprättad enligt årsredovisningslagen samt Bokföringsnämndens allmänna råd.

Stiftelsen har valt att inte utnyttja möjligheten att tillämpa förenklingsreglerna i BFAR 2008:1 Årsredovisning i mindre aktiebolag (K2).

Fordringar har värderats till det lägsta av anskaffningsvärde och det belopp varmed de beräknas bli reglerade. Övriga tillgångar och skulder har värderats till anskaffningsvärde om annat ej anges.

Redovisningsprinciperna är oförändrade jämfört med föregående år.

Intäktsredovisning

Intäkter har tagits upp till verkligt värde av vad som erhållits eller kommer att erhållas och redovisas i den omfattning det är sannolikt att de ekonomiska fördelarna kommer att tillgodogöras stiftelsen och intäkterna kan beräknas på ett tillförlitligt sätt.

Anläggningstillgångar

Erhållna bidrag avseende förvärv av anläggningstillgångar har minskat anskaffningsvärdet för respektive tillgång.

NOTANTECKNINGAR	2013	2012
<u>Not 1 Stiftelsens intäkter</u>		
Anslag huvudmän		
Västra Götalandsregionen	6 770 000	6 670 000
Region Halland	1 028 070	1 013 876
Göteborgsregionens kommunalförbund	3 331 020	3 306 429
Övriga intäkter*	18 689 294	21 983 177
Avgår erhållna bidrag som kommer att utnyttjas kommande år	-415 549	-120 821
Avgår erhållna bidrag som använts för förvärv av anläggningstillgångar	-718 295	-203 321
	28 684 540	32 649 340
 *Varav utnyttjat EU-bidrag	2 849 949	2 677 639
*Varav uppdragsverksamhet	14 131 658	15 719 696
	16 981 607	18 397 335
 <u>Not 2 Anställda och personalkostnader</u>		
Medelantalet tillsvidareanställda		
Kvinnor	3	3
Män	12	12
	15	15
 Fördelningen mellan kvinnor och män i styrelsen		
Kvinnor	3	3
Män	8	8
	11	11

	2013	2012
Löner och ersättningar		
Styrelse, förtroendevalda	226 518	260 566
Revisorer, förtroendevalda	14 797	12 420
Tillsvidareanställda	4 642 271	5 153 254
Projektanställda samt uppdragstagare	1 064 324	1 163 597
	5 947 910	6 589 837
Sociala och pensions-kostnader		
Sociala kostnader	1 808 609	2 048 620
Pensionskostnader	673 196	466 930
	2 481 805	2 515 550
Totala löner, sociala och pensionskostnader	8 429 715	9 105 387
Från personalkostnader har lönebidrag avdragits med	774 639	958 634
<u>Not 3 Avskrivningar och nedskrivningar</u>		
Anläggningstillgångar skrivs av enligt plan över den förväntade nyttjandeperioden med hänsyn till väsentligt restvärde. Följande avskrivningsprocent tillämpas:		
Kontorsinventarier (gäller inköp t.o.m. 2003)	20%	20%
<u>Not 4 Byggnader och mark</u>		
Ingående anskaffningsvärde	98	98
Utgående saldo	98	98
Fastigheternas totala taxeringsvärde	49 170 000	49 170 000
Fastigheternas totala anskaffningsvärde (före erhållet bidrag)	28 631 685	28 631 685
<u>Not 5 Inventarier</u>		
Ingående anskaffningsvärde	217 508	231 628
Årets inköp	133 875	203 321
Avgår bidrag	-133 875	-203 321
Årets försäljning/utrangering	-5 060	-14 120
Utgående anskaffningsvärde	212 448	217 508
Ingående avskrivningar	-127 128	-127 228
Utgående ackumulerade avskrivningar	-127 128	-127 228
Utgående redovisat värde	85 320	90 280
<u>Not 6 Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter</u>		
Ej fakturerat Länsstyrelsen	0	2 027 040
Restaurerings- och miljöprojekt	518 000	1 387 751
Övrigt	275 959	530 122
	793 959	3 944 913

	2013	2012
<u>Not 7 Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter</u>		
Upplupna personalkostnader	790 020	584 042
Reserverade bidrag	3 747 340	3 313 791
Strandstädning	540 853	540 853
Övriga upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	835 225	824 543
	5 913 438	5 263 229
<u>Not 8 Skärgårdsrenhållningen</u>		
Beloppen ingår i stiftelsens årsredovisning	2013-01-01 -- 2013-12-31	2012-01-01 -- 2012-12-31
Intäkter:	1 413 329	1 750 786
Kostnader:		
Renhållning	-1 021 535	-1 103 537
Anläggning och underhåll	-358 774	-545 968
Båt-/Bilkostnader	-16 196	-31 881
Tillsyn och information	-16 824	-69 400
	-1 413 329	-1 750 786

Naturreservat Fastigheter	Kommun	Anskaffnings- värde	Taxerings- värde
Skarsdalen Kvarnviken 1:59	Bengtsfors	549 500	2 086 000
Dalslands kanal Skåpafors 6:6	Bengtsfors	12 000	-
Furustad Valsebo 1:45	Dals Ed	263 000	1 966 000
Ulön-Dannemark Ulön 1:1	Tanum	230 000	-
Tjurpannan Sammanföring nr 130282 Långeby 2:52 Långåker 1:19	Tanum Tanum	435 000	-
Kynnefjäll Krokstads-Hult 1:5	Munkedal	7 000 000	2 354 000
Kviström Kviström 1:81	Munkedal	93 000	886 000
Bredfjället Grinneröds-Holmen 1:1	Uddevalla	750 000	2 769 000
Koljön Ängön 1:107	Orust	123 000	92 000
Kälkerön Kälkerön 1:2	Tjörn	225 000	1 961 000
Svartedalen Anvik 1:3	Stenungsund	180 000	-
Tofta Lycke-Tofta 1:6	Kungälv	390 000	220 000
Älgön Älgön 1:2 (½)	Kungälv	0	1 284 000
Rörö Rörö 2:160	Öckerö	1 142 315	-
Vargö Styrsö 1:115 Styrsö 1:73 Styrsö 1:166	Göteborg Göteborg Göteborg	1 000 296 000	- - -
Sandsjöbacka Årekärr 1:4 Sammanföring nr 096545 Årekärr 1:2 Årekärr 1:3 Årekärr 2:15 Årekärr 2:2 Årekärr 2:3 Årekärr 2:31 Sammanföring nr 96755 Hovås 3:173 Hovås 3:268 Hovås 57:117 Kobbegården 6:359	Göteborg Göteborg Göteborg Göteborg Göteborg Göteborg Göteborg Göteborg Göteborg Göteborg Göteborg	255 000 65 000 127 300	1 411 000 1 860 000 1 611 000

Naturreservat Fastigheter	Kommun	Anskaffnings- värde	Taxerings- värde
Sandsjöbacka forts.			
Sammanföring nr 100320		123 700	-
Källeredgården 1:31	Mölnadal		
Torkelsbohög 1:32	Mölnadal		
Apelgården 1:14	Mölnadal	35 800	-
Eken 1:9	Mölnadal	44 000	-
Heljered 3:21	Mölnadal	211 900	-
Heljered 3:22	Mölnadal		-
Tållered 1:9	Mölnadal	53 000	-
Varla 6:13	Kungsbacka	12 000	-
Bukärr 4:8	Kungsbacka	3 500	-
Ekenäs 3:29	Kungsbacka	32 500	59 000
Guntofta 5:1	Kungsbacka		-
Sammanföring 214052		333 700	521 000
Algusered 1:249	Kungsbacka		
Bukärr 2:111	Kungsbacka		
Bukärr 2:112	Kungsbacka		
Ekenäs 3:34	Kungsbacka		
Ekenäs 5:12	Kungsbacka		
Guntofta 1:74	Kungsbacka		
Guntofta 2:19	Kungsbacka		
Guntofta 3:7	Kungsbacka		
Höga 1:20	Kungsbacka		
Höga 1:21	Kungsbacka		
Höga 3:2	Kungsbacka		
Nötegång 1:88	Kungsbacka		
Sandsjöbacka 1:2	Kungsbacka	201 000	511 000
Kedholmen			
Särö 1:482	Kungsbacka	40 000	67 000
Vallda Sandö			
Vallda 1:1	Kungsbacka	1 000	7 152 000
Hördalen			
Vallda 25:14	Kungsbacka	1 000	1 032 000
Äskhult			
Sammanföring nr 93921		2 100 000	4 771 000
Äskhult 1:2	Kungsbacka		
Äskhult 1:4	Kungsbacka		
Äskhult 1:5	Kungsbacka		
Äskhult 1:11	Kungsbacka		
Risveden			
Gunntrorp 2:23	Ale	5 341 000	-
Skäfthult 1:19	Lerum	1 396 000	-
Härskogen			
Härskogen 1:1	Lerum	653 000	3 514 000
Rya 1:17	Härryda		-
Klippan			
Klippan 1:1	Härryda	335 000	-
Brobacka			
Brobacka 1:4	Alingsås	450 000	1 380 000
Mölarp			
Mölarp 1:18	Borås	710 000	2 870 000
Fegen			
Humlered 1:3	Svenljunga	75 000	-

Naturreservat Fastigheter	Kommun	Anskaffnings- värde	Taxerings- värde
Gässlösa			
Gässlösa 1:7	Varberg	10 425	1 602 000
Sumpafallen		138 000	
Svartrå 1:14	Falkenberg		1 036 000
Svartrå 2:15	Falkenberg		-
Svartrå 2:16	Falkenberg		-
Svartrå vattenfall	Falkenberg		-
Sammanföring nr 135299			986 000
Svartrå 2:17	Falkenberg		
Svartrå 3:10	Falkenberg		
Svartrå 3:11	Falkenberg		
Svartrå 4:11	Falkenberg		
Svartrå 4:12	Falkenberg		
Sammanföring nr 135325			1 304 000
Bössgård 1:9	Falkenberg		
Maen 1:8	Falkenberg		
Maen 1:9	Falkenberg		
Okome 1:8	Falkenberg		
Okome-Boarp 1:10	Falkenberg		
Okome-Boarp 1:12	Falkenberg		
Okome-Boarp 1:8	Falkenberg		
Okome-Tubbared 1:8	Falkenberg		
Okome-Tubbared 1:9	Falkenberg		
Ulvsbo 1:5	Falkenberg		
Grimsholmen			
Boberg 3:10	Falkenberg	517 000	660 000
Gårdshult			
Gårdshult 1:11	Halmstad	0	373 000
Tångahed			
Tångahed 1:2	Värgårda	589 545	438 000
Bua Hed			
Bua 1:68	Sotenäs	240 000	71 000
Skolskogen		500 000	
Sonhult 1:12 (½)	Hylte		527 000
Verleskogen			
Verle 1:39	Ale	1 991 500	1 578 000
Ramsön	Stenungsund		
Ramsön 1:6		0	218 000
Hyltenäs kulle			
Sammanföring nr 125733		355 000	-
Öxnevalla-Hyltenäs 2:4	Mark		
Öxnevalla-Hyltenäs 3:6			
Nabben 2:1	Mark	0	-
Summa		28 631 685	49 170 000

Revisionsberättelse

Till styrelsen i Stiftelsen för västsvenska fritidsområden

Rapport om årsbokslutet

Vi har utfört en revision av årsbokslutet för Stiftelsen för västsvenska fritidsområden för år 2013.

Styrelsens ansvar för årsbokslutet

Det är styrelsen som har ansvaret för att upprätta ett årsbokslut och för att bokföringslagen tillämpas vid upprättandet av årsbokslutet och för den interna kontroll som styrelsen bedömer är nödvändig för att upprätta ett årsbokslut som inte innehåller väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på fel.

Revisorns ansvar

Vårt ansvar är att uttala oss om årsbokslutet på grundval av vår revision. Vi har utfört revisionen enligt International Standards on Auditing och god revisionssed i Sverige. Dessa standarder kräver att vi följer yrkesetiska krav samt planerar och utför revisionen för att uppnå rimlig säkerhet att årsbokslutet inte innehåller väsentliga felaktigheter.

En revision innefattar att genom olika åtgärder inhämta revisionsbevis om belopp och annan information i årsbokslutet. Revisorn väljer vilka åtgärder som ska utföras, bland annat genom att bedöma riskerna för väsentliga felaktigheter i årsbokslutet, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på fel. Vid denna riskbedömning beaktar revisorn de delar av den interna kontrollen som är relevanta för hur stiftelsen upprättar årsbokslutet för att ge en rättvisande bild i syfte att utforma granskningsåtgärder som är ändamålsenliga med hänsyn till omständigheterna, men inte i syfte att göra ett uttalande om effektiviteten i stiftelsens interna kontroll. En revision innefattar också en utvärdering av ändamålsenligheten i de redovisningsprinciper som har använts och av rimligheten i styrelsens uppskattningar i redovisningen, liksom en utvärdering av den övergripande presentationen i årsbokslutet.

Vi anser att de revisionsbevis vi har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för vårt uttalande.

Uttalande

Enligt vår uppfattning har årsbokslutet i allt väsentligt upprättats i enlighet med bokföringslagen.

Rapport om andra krav enligt lagar och andra författningar

Utöver vår revision av årsbokslutet har vi även utfört en revision av styrelsens förvaltning av Stiftelsen för västsvenska fritidsområden för år 2013.

Styrelsens ansvar

Det är styrelsen som har ansvaret för förvaltningen enligt stiftelselagen och stiftelseförordnandet.

Revisorns ansvar

Vårt ansvar är att med rimlig säkerhet uttala oss om huruvida vi vid vår granskning funnit att någon ledamot i styrelsen handlat i strid med stiftelselagen eller stiftelseförordnandet. Vi har utfört revisionen enligt god revisionsd i Sverige.

Som underlag för vårt uttalande om förvaltningen har vi utöver vår revision av årsbokslutet granskat väsentliga beslut, åtgärder och förhållanden i stiftelsen för att kunna bedöma om någon styrelseledamot är ersättningsskyldig mot stiftelsen eller om det finns skäl för entledigande. Vi har även granskat om någon styrelseledamot på annat sätt har handlat i strid med stiftelselagen eller stiftelseförordnandet.

Vi anser att de revisionsbevis vi har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för vårt uttalande.

Uttalande

Styrelseledamöterna har inte handlat i strid med stiftelselagen eller stiftelseförordnandet.

Göteborg i maj 2014

Ernst & Young AB

Ulrika Berling

Auktoriserad revisor

Till

Styrelsen för Stiftelsen för västsvenska fritidsområden
Organisationsnummer 857201-9076

Huvudmännen för Stiftelsen för västsvenska fritidsområden

Av stiftarna utsedda förtroendevalda revisorers revisionsberättelse för Västkuststiftelsen – Stiftelsen för västsvenska fritidsområden 2013

Vi utsedda förtroendevalda revisorer har granskat Stiftelsen för västsvenska fritidsområdens räkenskaper, årsredovisning och styrelsens förvaltning för år 2013.

Vi har granskat hur verksamheten förhåller sig till lag och stadgar, om verksamheten sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt samt om den interna kontrollen är tillräcklig.

Granskningen har utförts enligt revisionssed i kommunal verksamhet, med den inriktning och omfattning som behövs för att ge grund för bedömning och prövning.

Vi har följt och tagit del av den auktoriserade revisorns granskning och revisionsberättelse och har inget att invända mot denna.

Vi bedömer att årsredovisningen är upprättad enligt årsredovisningslagen.

Vi bedömer att styrelsen har utfört sitt uppdrag enligt stiftelsens stadgar, att verksamheten har skötts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt samt att den interna kontrollen har varit tillräcklig. Utifrån vår granskning tillstyrker vi att styrelseledamöterna beviljas ansvarsfrihet.

Göteborg i april 2014

Magnus Sandström

Länsstyrelsen i Västra Götaland

Wimar Sundeen

Västra Götalandsregionen

Hans Bertilsson

Region Halland

Gunnar Larsson

Göteborgsregionens kommunalförbund

Väst kuststiftelsen

NATURVÅRD * FRILUFTSLIV

Vi har flyttat - igen!

Stiftelsen för västsvenska fritidsområden
Org.-nr: 857201-9076
Post- och besöksadress: Sandöhamnsvägen 71, 434 94 Vallda
Telefon 031 - 40 29 81
E-post: post@vastkuststiftelsen.se
www.vastkuststiftelsen.se